

IUCN Kırmızı Liste

IUCN tarafından yayınlanan rapor Akdeniz'de bulunan 519 yerel tür içinden 43 türü tehlike altında bulunan türler olarak sınıflandırıyor. Rapordan çıkarılabilecek diğer önemli noktalar ise şöyle sıralanabilir:

- 15 türden en çok tehdit altında olan türlerin (kritik olarak tehlike altında, en yüksek risk kategorisi) 14 tanesini köpek balıkları ve vatoz balıkları oluşturuyor.
- Tehdit altında olarak sınıflandırılan 13 tür var ve bu türlerin 9 tanesini yine köpek balıkları ve vatozlar oluşturuyor. Bunun yanında korumasız olarak sınıflandırılan 15 türün 8 tanesini köpek balıkları, 7 tanesini kemikli balıklar oluşturuyor.
- Akdeniz balıklarının neredeyse üçte biri (151 tür) için veri eksikliği sorunu var; yani var olan veriler türleri herhangi bir sınıf altında toplamak için yeterli değil. Veri eksikliği olan türlerin habitatların yok olması, sürdürülemez balıkçılık yöntemleri, kıyasal yapılaşma, kirlilik ve işgalci türler nedeniyle sayılarının gün geçtikçe azaldığı biliniyor ancak bilgi eksikliği nedeniyle herhangi bir sınıflandırma yapılamıyor.
- Greenpeace tarafından da özellikle üstünde durulan Atlantik Mavi Yüzgeçli Orkinosu ve Orfoz da tehdit altındaki türler arasında.
- Tehlike sınırındaki 12 kılçıklı balık türünün 7 tanesi önemli ticari türlerden; European plaice (*Pleuronectes platessa*), Baltic flounder –pisi balığı (*Platichthys flesus*), european seabass –levrek(*dicentrarchus labrax*), white grouper–lahos (*epinephelus aereus*), swordfish (*Xiphias gladius*)– kılıçbalığı, Atlantic chub mackerel – uskumru (*Scomber colias*) and turbot –kalkan(*Psetta maxima*) .
- Akdeniz'de bulunan balıkların yarısından fazlası hedefli balıkçılık ya da yan ürün olarak yakalanma nedeniyle tehdit altında.
- Akdeniz kapladığı 2,5 milyon km² (Karadeniz dâhil değil) ile dünya denizlerinin yaklaşık %7'sini oluşturuyor. Dünya balık rezervlerinin ise %7'sini barındırıyor.
- Akdeniz'de 600'den fazla balık türü var. Ancak, Doğu Akdeniz'de doğu-batı eğimi, tuzluluk ve sıcaklık nedeniyle sayı 400'e düşüyor.
- Akdeniz'deki ticari türlerin büyük çoğunluğu artık aşırı avlanmış durumda. Bölgesel balıkçılık komisyonlarının raporlarına göre sardalya,

çupra, Atlantik mavi yüzgeçli orkinosu, barbunya, barlam balığı türleri güvenli biyolojik sınırların dışına çıkacak kadar avlanılmış durumda. Hatta bazı stoklar hâlihazırda tamamen tüketilmiş durumda.

- Akdeniz'deki, köpekbalıkları, kılıçbalığı, orkinoslar, hani türleri (orfoz, lahos gibi), sinarit ve Akdeniz foku gibi üst yırtıcı türlerin aşırı derecede tükenmesi deniz besin zincirinin bozulmasına ve Akdeniz'deki pek çok alanın ekolojisinin değişmesine neden oldu.
- Avrupa Çevre Ajansı'na göre Akdeniz'in ticari balık stoklarının %65'i güvenli limitlerin-sınırları aşacak derecede avlanılmış durumda.
- Küresel ortalama ile karşılaştığımızda Akdeniz'deki köpek balığı ve vatoz popülasyonunun tehdit altında olma oranı daha yüksek (%17). Bölgede 14 tür (%18) kritik olarak tehlike altında, 9 tür (%12) tehlike altında ve 8 tür (%10) korumasız durumda. 10 tür (%13) tehlike altında olmaya yakın ve sadece 10 tür (%13) düşük risk grubu olarak listeleniyor.
- Bütün türlerin yarısından fazlası doğrudan ya da dolaylı olarak balıkçılık aktivitelerinden etkileniyor.
- Yan av ya da hedef olmadığı halde avlanan balıklar dünyada avlanan balıkların %40'ını oluşturuyor (Davies et al 2009). Yan av olan balıklar denizde iskartaya çıkarılır; bu da ciddi miktarda atık ve deniz yaşamının tahribata uğraması demek.
- Trol avcılığı üzerinde durulması gereken tehlikeli bir yöntem olmasına rağmen yan av çıkararak balıkçılık teknikleri ve akıntı ağları da akut problemler.
- Doğu Atlantik ve Batı Atlantik mavi yüzgeçli orkinos stokları Majkowski (2007) tarafından sömürülmüş ve tüketilmiş olarak, Joseph (2009) tarafından aşırı avlanmış ve MacKenzie (2009) tarafından kritik olarak tehdit altında olarak belirtiliyor. 1996 yılını IUCN değerlendirmelerinde Safina ve Klinger batı Atlantik stoklarını kritik olarak tehdit altında belirtmişti.
- Kıyusal balık topluluklarının iyileştirilmesi ve doğal birlikteliğinin devam edebilmesi için balık popülasyonları üzerindeki baskıyı azaltmak ve kritik balık habitatlarının güvenliğini sağlamak için bölgesel koruma yönetiminin, sıfır faaliyet alanlarının belirlenmesi ya da etkili deniz koruma alanları yönetimi oluşturulması gibi, uygulamaya konulması gerekmektedir.